

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wet bescherming vermogen in het familierecht

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Beschermen vermogen minderjarigen

- Minderjarigen;
- ouders;
- advocaten, notarissen, bewindvoerders en rechters.

Afschaffen onderhoudsplicht stiefouders

- Alimentatieplichtigen en alimentatiegerechtigden;
- minderjarigen;
- het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO), advocaten, mediators en rechters.

Grondslag berekeningen alimentatie

- Het LBIO;
- alimentatieplichtigen en alimentatiegerechtigden.

Opnemen verjaringstermijn vorderingsrechten huwelijksvermogensrecht en verlengen verjaringstermijn alle vorderingsrechten echtgenoten/geregistreerde partners.

- Gehuwden en geregistreerde partners;
- advocaten, notarissen en rechters.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

- Advocaten, mediators, notarissen, rechters, wetenschappers, bewindvoerders, medewerkers van het LBIO.
- (Stief)ouders/voogden en kinderen.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Er is gedurende het beleidstraject op verschillende momenten gevraagd om input van belanghebbenden binnen de rechtspraak, wetenschappers, medewerkers van het LBIO en het notariaat. Ook is er een focusgroeponderzoek uitgevoerd naar de impact van de afschaffing van de onderhoudsplicht van stiefouders op het gezin. Hiervoor zijn ouders en stiefouders gesproken.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Vermogen minderjarigen

Uit het WODC-onderzoeksrapport 'Toezicht op het bewind van ouders en voogden over het vermogen van minderjarigen' blijkt dat de huidige regeling van toezicht op het beheer van het vermogen van minderjarigen niet volledig voldoet aan haar doelstelling. De doelstelling van de regeling is om een systeem van toezicht op vermogensbeheer te bieden dat minderjarigen daadwerkelijke beschermt, maar ook hanteerbaar is en proportioneel. Een afdoende bescherming ontbreekt als een minderjarige een erfrechtelijke aanspraak heeft en soms ontbreekt daadwerkelijke bescherming als de minderjarige, ook buiten het erfrecht, vermogen verkrijgt in de vorm van geld.

Onderhoudsplicht stiefouders

In het WODC-onderzoeksrapport 'Alimentatie van nu, acceptatie van alimentatie in het licht van maatschappelijke ontwikkelingen' wordt de aanbeveling gedaan tot heroverweging van de alimentatieplicht van stiefouders. Op dit moment hebben gehuwde of geregistreerde stiefouders op grond van de wet een alimentatieplicht voor de minderjarige en jongmeerderjarige stiefkinderen die tot hun gezin behoren. Deze verplichting bestaat naast die van de ouders en kan zorgen voor extra escalatie in de situatie na een scheiding. De alimentatieberekening is vanwege de betrokkenheid van meer partijen complex en kwetsbaar. Met de onderhoudsplicht wordt onderscheid gemaakt tussen gehuwde/geregistreerde stiefouders en niet gehuwde/niet geregistreerde stiefouders waarvoor geen rechtvaardiging bestaat.

Wettelijke grondslag alimentatieberekening

Voor het berekenen van alimentatie door het LBIO is een wettelijke grondslag wenselijk.

Verjaringstermijn vorderingen tussen echtgenoten

Op dit moment is er sprake van onduidelijkheid over de verjaringstermijn van vorderingen op het gebied van huwelijksvermogensrecht tussen echtgenoten en geregistreerde partners en geldt er voor vorderingen tussen echtgenoten en geregistreerde partners een korte verlenging van de verjaringstermijn na een scheiding.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Vermogen minderjarigen

De wet bevat al verschillende beschermingsmaatregelen om het vermogen van minderjarigen te beschermen. In het WODC-rapport 'Toezicht op het bewind van ouders en voogden over het vermogen van minderjarigen' zijn aanvullende beschermingsmaatregelen geadviseerd om de bescherming over het vermogen van de minderjarigen nog verder te verbeteren. Deze ontbreken nu in de wet.

Onderhoudsplicht stiefouders

Op dit moment is wettelijk vastgelegd dat stiefouders onderhoudsplichtig zijn voor stiefkinderen. Deze regeling kan leiden tot conflicten tussen de (stief)ouders waar kinderen de dupe van kunnen worden en maakt de berekening van alimentatie complex omdat er in deze situatie drie (of meer) personen onderhoudsplichtig kunnen zijn.

Wettelijke grondslag alimentatieberekeningen

Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen voert alimentatieberekeningen uit, maar hiervoor bestaat geen wettelijke grondslag. Eerder was een grondslag opgenomen in het in 2015 aanhangig gemaakte en in 2022 ingetrokken initiatiefwetsvoorstel herziening kinderalimentatie (34154).

Verjaringstermijnen vorderingen echtgenoten

Er bestaat op basis van de huidige verjaringsbepalingen onduidelijkheid over de geldende verjaringstermijn van vorderingen op het terrein van huwelijksvermogensrecht en er geldt een korte verlenging van de verjaringstermijn van vorderingen tussen echtgenoten en geregistreerde partners na een scheiding.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Vermogen minderjarigen

Er zijn ongeveer 3.5 miljoen minderjarige kinderen in Nederland. Veelal zal het bewind over het vermogen van deze minderjarigen worden gevoerd door hun ouder(s). De meeste ouders zullen dit bewind goed voeren. In een aantal gevallen gebeurt dit niet en kunnen kinderen financiële schade ondervinden.

Onderhoudsplicht stiefouders

Ongeveer een half miljoen kinderen jonger van 18 jaar hadden in 2017 minstens één stiefouder, -broer of -zus. Van een onderhoudsplicht van stiefouders is sprake indien de ouder en stiefouder zijn gehuwd of een geregistreerd partnerschap hebben en het kind tot gezin van de stiefouder behoort.

Grondslag alimentatieberekening

Het LBIO voert alimentatieberekeningen uit in het kader van de inning van alimentatie, maar ook daarbuiten, om burgers zo goed mogelijk te kunnen helpen. Op dit moment bestaat hiervoor nog niet de wenselijke grondslag.

Verjaringstermijnen en verlenging van de verjaringstermijn vorderingen echtgenoten en geregistreerde partners

In 2023 zijn er ongeveer 68.000 huwelijken gesloten en 23.000 geregistreerd partnerschappen aangegaan. Er waren in dat jaar ongeveer 24.000 scheidingen en 3.500 geregistreerde stellen die uit elkaar zijn gegaan. Een deel hiervan heeft te maken met onduidelijkheid over de verjaringstermijn van huwelijksvermogensrechtelijke vorderingen en de korte verlenging van de verjaringstermijn van vorderingen tussen echtgenoten en geregistreerde partners.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Huidige beleid

Beschermen vermogen minderjarigen
De-escalatie van conflict na scheiding

Om een beter beeld te krijgen van de problematiek is op verschillende punten onderzoek uitgevoerd door het WODC (zie hiervoor, onder 1.a).

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Beschermen vermogen minderjarigen

De voorgestelde regelingen dienen ter verdere verbetering van de bescherming van het vermogen van de minderjarige. Deze bescherming wordt zonder aanpassing van de wettelijke regeling niet geboden. Dit is niet in het belang van minderjarige kinderen.

Onderhoudsplicht stiefouders

Zonder interventie zal de onderhoudsplicht van stiefouders conflicten blijven opleveren. Dit is niet in het belang van minderjarige kinderen. Verder zullen de berekeningen van alimentatie binnen samengestelde gezinnen lastig blijven en blijft er ongelijkheid bestaan tussen gehuwde/geregistreerde en niet gehuwde/niet geregistreerde partners.

Grondslag alimentatieberekening

Voor het berekenen van alimentatie is een wettelijke grondslag wenselijk. Zonder wettelijke bepaling is er geen grondslag.

Verjaringsrecht vorderingen

Zonder wettelijke regeling biedt de wet geen duidelijkheid over de geldende verjaringstermijn en blijft een korte verlengingstermijn m.b.t. de verjaringstermijn gelden. Dit is niet in het belang van (ex-)gehuwden en (ex-)geregistreerde partners. Met de regeling van de verjaringstermijn van vorderingen op het terrein van het huwelijksvermogensrecht wordt onduidelijkheid over de van toepassing zijnde termijn opgeheven. Met de bepaling over de verlenging van de verjaringstermijn voor alle vorderingen na scheiding wordt er rekening mee gehouden dat de emoties bij partijen in de eerste periode van uiteengaan de overhand hebben.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Vermogen minderjarigen

Het vermogen van minderjarigen effectiever beschermen, in het bijzonder hun erfrechtelijke aanspraken.

Onderhoudsplicht stiefouders

De kans op conflicten doen afnemen tussen (stief)ouders.

De berekening van kinderalimentatie vereenvoudigen en minder kwetsbaar maken.

Het onderscheid tussen gehuwde/geregistreerde en niet gehuwde/niet geregistreerde stiefouders wegnemen.

Wettelijke grondslag alimentatieberekeningen

Het ervoor zorgdragen dat het berekenen van alimentatie door het LBIO in de wet wordt verankerd.

Verjaringsrecht vorderingen echtgenoten en geregistreerde partners

De vermogensrechtelijke belangen van (ex-)echtgenoten en (ex-)geregistreerde partners beter beschermen.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Het tegengaan van armoede (onder minderjarigen), rekening kan worden gehouden met armoede in het gezin (door middel van de kans om machtiging van de rechter te verzoeken om het vermogen van de minderjarige te gebruiken voor het levensonderhoud van het kind en de kosten van het gezin) (SDG nr.1).

Ongelijkheid tegengaan (in het kader van gelijkstelling van stiefouders die wel en niet getrouwd/geregistreerd zijn) (SDG nr. 10).

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Beschermen vermogen minderjarigen:

1. In het erfrecht wordt verplicht het opstellen en indienen van een beschrijving van het gehele vermogen van een minderjarige in het geval van een erfrechtelijke verkrijging door de minderjarige. Buiten het erfrecht kan door de kantonrechter een beschrijving van het vermogen worden verlangd als dit in het belang van de minderjarige noodzakelijk wordt geacht.
2. In het geval van een erfrechtelijke verkrijging door een minderjarige dient het verkregen bedrag op een bankrekening met BEM-clausule¹ te worden gestort.
3. Wanneer vermogen van een ouder of voogd onder bewind wordt gesteld, wordt door de kantonrechter steeds beoordeeld of ook met betrekking tot het bewind over het vermogen van het minderjarige kind een voorziening moet worden getroffen.
4. De regeling inzake het ouderlijk vruchtgenot, op grond waarvan ouders inkomsten uit vermogen van een minderjarige vrij kunnen besteden, wordt geschrapt.
5. Ouders kunnen alleen na machtiging door de kantonrechter vermogen of inkomsten uit het vermogen van de minderjarige besteden aan de kosten van de verzorging en opvoeding van de minderjarige en de kosten van de gezinshuishouding.
6. De uitzonderingen op de aanspraak van een kind tot de leeftijd van 21 jaar op een geldbedrag voor levensonderhoud jegens de erfgenamen van een overleden ouder (de som ineens) worden geschrapt en de som ineens wordt gestort op een bankrekening met BEM-clausule. De
7. Twee vervaltermijnen in het erfrecht worden voor minderjarigen en jongmeerderjarigen verlengd.

Afschaffen onderhoudsplicht stiefouders

8. De onderhoudsplicht voor stiefouders wordt afgeschaft.

Wettelijke grondslag alimentatieberekeningen

9. Er komt een wettelijke grondslag voor het maken van berekeningen van kinder- en partneralimentatie door het LBIO.

Verjaringstermijn vorderingen echtgenoten

10. Voor rechtsvorderingen tussen echtgenoten en geregistreerde partners die voortvloeien uit het huwelijksvermogensrecht wordt een verjaringstermijn van vijf jaar in de wet opgenomen. De verlenging van de verjaringstermijn voor deze en andere rechtsvorderingen tussen echtgenoten en geregistreerde partners wordt gesteld op drie jaar na het eindigen van het huwelijk of geregistreerd partnerschap.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Voorstellen tot wijziging van de wet op de hiervoor genoemde punten.

c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

¹ De BEM-clausule staat voor Belegging Erfenis en andere gelden Minderjarigen. Een bankrekening met BEM-clausule heeft tot gevolg dat het geld op de betreffende rekening alleen toegankelijk is met toestemming van de kantonrechter.

Beschermen vermogen minderjarigen

Doel: Verbeteren van bescherming van het vermogen van minderjarigen

Afschaffen onderhoudsplicht stiefouder

Doel: Het reduceren van conflict tussen (stief)ouders in het kader van alimentatie.

Wettelijke grondslag alimentatieberekening

Doel: LBIO wettelijke grondslag geven om alimentatieberekeningen uit te voeren.

Verjaringstermijn en verlenging verjaringstermijn vorderingen echtgenoten

Doel: Echtgenoten/geregistreerd partners beter vermogensrechtelijk beschermen.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Vermogen minderjarigen

Door wijziging en aanvulling van de wettelijke bepalingen (zie onder 3) zal het vermogen van minderjarigen beter beschermd kunnen worden.

Onderhoudsplicht stiefouders

Door het schrappen van de alimentatieplicht voor stiefouders zijn gehuwde of geregistreerde stiefouders niet langer onderhoudsplichtig voor de minderjarige en jongmeerderjarige stiefkinderen behorend tot hun gezin. Het schrappen van deze verplichting heeft tot gevolg dat er minder conflicten zullen ontstaan tussen (stief)ouders en de alimentatie eenvoudiger kan worden vastgesteld. Ook vervalt op deze manier het onderscheid tussen stiefouders die wel, en stiefouders die niet, gehuwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben met de ouder van het tot hun gezin behorende kind.

Wettelijke grondslag alimentatieberekening

Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen voert de berekeningen al uit, dus op dit punt worden er geen tot weinig gevolgen verwacht.

Verjaringstermijn vorderingen echtgenoten en geregistreerde partners

Het opnemen van de verjaringstermijn voor vorderingen tussen echtgenoten en geregistreerde partners op het terrein van het huwelijksvermogensrecht en de verlenging van de verjaringstermijn voor alle vorderingen tussen deze personen beschermt de vermogensrechtelijke belangen van (ex-)echtgenoten en (ex-)partners.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Parallel aan de internetconsultatie wordt uitvoering gegeven aan de regeldruktoets en zal een uitvoeringstoets plaatsvinden. Met het doenvermogen is reeds bij de voorbereiding zoveel mogelijk rekening gehouden.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Zie de maatregelen onder 3a.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Bij de voorbereiding is het oog gehouden op de aansluiting bij het doenvermogen van de burger. Overige gevolgen worden tijdens de consultatie uitgevraagd.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

n.v.t.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

n.v.t.